

מסורת הש"ס

^(א) [צ"ל דמנן; ג] ערכין י.א. [שם דא.]; ד) תענית כו. [לעיל ג: ושם נמנן]; ^(ח) [שם בערכין ע"ש]; ^(ו) שבת כא. יומא כג.א. [לקמן עג.]; ^(ז) כס"א: שהמעשה, כמעשה; ^(ט) ו"ע; ולא הקשו גס ממלפנת ועיין בתו"ט שהניח דבר זה בתמימה.

תורה אור השלם

- ריאמר חזקיהו להעלות העולה להמזבח ובעת החל העולה החל שיר ?? והחצצרות ועל ידי כלי דוד מלך ישדאל;

דברי הימים ב כט כז
2. וידי כאחד למחצרים ולמשוררים להשמיע קול אחד להלל ולהודות לך, ובהרים קול החצצרות ובמצלותם ובכלי השיר ובהלל לך כי טוב כי לעולם חסדו ותבית מלא ענן ביתך; דברי הימים ב ה יג

הגהות הב"ח

^(א) במשנה אמרו כל מי שלא ראה שמחת וכו' כדס של שמן של מלה:

גליון הש"ס

נברא ליטא תהיובא דר"י בתתרי. כעין זה לעיל דף ד ע"ג וש"נ:

מוסף רש"י

עבדי כהנים היו. אותם המכס כחליל (שורבין ^(א). שהיו משיאין לכהונה. הכנים היו טשאין גומימן שישאלים מיוחסין היו (שם). מבילאי מכנסי כהנים. ממכנסי הכנים הגלולים (שבת ^(בא). מפקיעין. לשון קרעה (יומא כג.) קורעין ועושין פתילות בשמחת צית השואצה שהיא בעורה נשים (שבת כא.).

כסנאי. עיקר שיר צפה או ככלי: במסכת ערכין היא על אוחזי כלי שיר בשעת שיר של קרבן קיימין: **משפחת צים הפגרים ומשפחת צים ליפריא**. זה שם המשפחות: **ומאמאוס** היו. זה שם מקומם: **ומשיאין לכהונה**. ישראל מיוחסין היו שגהים אלמנות וזנותם ראויות לינשא לכהנים: **לויס** היו. אבל ישראלים פסולין לכך: **מעלין מדוכן**. הרואהו עומד על הדוכן עם הלויס א"ל לזדון אחריו לא להשיאו מיוחסת ולא לתת לו מעשר ראשון דודאי לוי הוא שמפני דבר זה לא הרגילו להעמיד שם כי אס לויס כדי שלא יעשו צהם בני אדם להחזיקם כלויס ואינם לויס: **ומ"ד ישראל היו**. סבר מדוכן ליוחסין מעלין שמפני דבר זה לא הרגילו להעמיד שם עבדים: **אכל לא למעשרות**. שלא נוהרו מלהעמיד שם ישראל: **ומאן דאמר עבדים היו**. קסבר אין סומכין על הדוכן מלזדון אחריו להעלות ליוחסין הלכך לא נוהרו על כך: **ור' ירמיה אמר כו'**. לעיל ג: קאי אפלוגמא דרבי יוסי צרבי יהודה ורבנן ופליג אדרכ יוסף: הכי גרסינן **דרבי יוסי סבר שמחה יסירה נמי דוחה שבת**.

הואל ושמחת מודה היא ובחליל אין איסור מלאכה אלא שצות בעלגמא: **סיונבא דרב יוסף**. דאמר מודה ר' יוסי צשיר של שואצה דלא ידחה: **אכל צשיר של קרבן דוחה כו'**. הואל לשון קושיא ובעיא הוא כלומר חזינן הכא דצשל שואצה פליגי ואיכא למידק הא צשל קרבן מודו רבנן דדחי: **גימא סהוי סיונבא דרב יוסף**. נמי צהא דאמר לעיל צשל קרבן פליגי והכא דייקנין דמודו רבנן ציה והואל מיונבא בתרתי צשל שואצה הוי מיונבמיה מדרבי יוסי וצשל קרבן הוי מיונבמיה מדרבנן: **והוא הדין לקרבן**. ומדרבנן לא תותציה: **והא קסני מסניסין וזהו חילוי כו'**. ל"ג והא עלה קמני אלא והא קמני: **אלא לאו רבנן היא**. דשמעינן להו דצשואצה דלא דחי וקמני זהו למעוטי דקרבן אלגמא צשל קרבן מודו: **החל שיר ה' והאזירות ועל ידי כלי דוד**. אלגמא כלי דוד שיר ה' קרי ליה: **למחצצרים ולמשוררים**. והכא לא כתיב כלים והאזירות לאו כלי שיר נינהו שהן למקיעות התמידין והמוספין: **מתנאי' יורדין לעזרת נשים**. כהנים ולויס יורדין מעזרת ישראל שהיא גצוה לעזרת נשים שלמטה הימנה צשיפוע ההר: **ומסקנין שם סיקון גדול**. מפרש בגמרא [ע"צ]: **וארבעה ספלים של זהב צראשיהן**. צראש כל מנורה ומנורה: **ילדים**. צחורים וצידיהם כדי שמן ועוליס כל אחד צסולמו: **מצללי מכנסי כהנים ומסמייניהן** היו מפקיעין. ממכנסי בגדי השרד שהיו משל צצור ומאצנטיהם הישנים מפקיעין קורעין לעשות פתילות: **שלא היתה מאירה מאור צים השואצה**. לפי שהמנורות גצוהין חמשים אמה" וחר הבית גצוה והאזרה זורחת צכל העיר וכותל מורחי שהוא לסוף עזרת נשים היה נמוך כדאמרין כסדר יומא (דף טו.) והמנורות עולין למעלה הימנה: צאצוקות

ולא היה חצר בירושלים שאינה

החליל פרק חמישי סוכה

עבדי כהנים היו. [משנה]

ומימה דהכל מסקינן דכ"ע עיקר שירה צפה והתס

קמני רישא דחליל מכה צשמונה ימי החג ואי אפשר צלא צצת וי"ל דהא מפרש טעם משום דאין צצות צמקדש וצירושלמי פריך ומשני

בתנאי ^(א) (דתנאי) ^(ב) עבדי כהנים היו דברי ר' מאיר רבי יוסי אומר "משפחת בית הפגרים ומשפחת בית ציפריא ומאמאום היו שהיו משיאין לכהונה ר' חנינא בן אנטיגנוס אומר לויס היו מאי לאו בהא קא מיפלגי דמאן דאמר ^(א) עבדים היו קסבר עיקר שירה בפה ומאן דאמר לויס היו קסבר אי קסבר עיקר שירה בפה אפילו עבדים נמי אי קסבר עיקר שירה בכלי לויס אין ישראלים לא אלא ^(א) דכולי עלמא יעיקר שירה בפה ובהא קא מיפלגי דמר סבר הכי הוה מעשה ומר סבר הכי הוה מעשה למאי נפקא מינה למעלין מדוכן ליוחסין ולמעשר קא מיפלגי מאן דאמר עבדים היו קסבר אין מעלין מדוכן ליוחסין ולא למעשר ומאן דאמר ישראל היו קסבר מעלין מדוכן ליוחסין לא למעשר ומאן דאמר לויס היו קסבר מעלין מדוכן בין ליוחסין בין למעשר ורבי ירמיה בר אבא אמר מחלוקת בשיר של שואבה דרבי יוסי בר יהודה סבר שמחה יתירה נמי דוחה את השבת ורבנן סברי ישמחה יתירה אינה דוחה את השבת אבל יבשיר של קרבן דברי הכל עבודה היא ודוחה את השבת מיתבי שיר של שואבה דוחה את השבת דברי רבי יוסי בר יהודה וחכמים אומרים אף יום טוב אינו דוחה תיובתא דרב יוסף תיובתא לימא בשיר של שואבה הוא דפליגי אבל בשיר של קרבן דברי הכל דוחה את השבת לימא תיהוי תיובתא דרב יוסף בתרתי אמר לך רב יוסף פליגי בשיר של שואבה והוא הדין לקרבן והאי דקמיפלגי בשיר של שואבה להודיעך כחו דרבי יוסי בר יהודה דאפילו דשואבה נמי דחי והא קתני זהו חליל של בית השואבה שאינו דוחה לא את השבת ולא את יום טוב זהו דאינו דוחה אבל דקרבן דוחה מני אי גימא רבי יוסי בר יהודה האמר שיר של שואבה נמי דוחה אלא לאו רבנן ותיובתא דרב יוסף בתרתי תיובתא מאי טעמא דמאן דאמר עיקר שירה בכלי דכתיב וי'אמר חזקיהו להעלות העולה להמזבח ובעת החל העולה החל שיר ה' והחצצרות ועל ידי כלי דויד מלך ישראל מ"ט דמאן דאמר עיקר שירה בפה דכתיב ^(א) ויהי כאחד למחצצרים ולמשוררים להשמיע קול אחד ואידך נמי הא כתיב ויאמר חזקיהו הכי קאמר החל שיר ה' בפה על ידי כלי דויד מלך ישראל לבסומי קלא ואידך נמי הא כתיב ויאמר חזקיהו הכי קאמר משוררים דומיא דמחצצרים מה השואבה לא ראה שמחה מימיו ובמוצאי יום טוב הראשון של חג ידרו לעזרת נשים ומתקנין שם תיקון גדול מנורות של זהב היו שם וארבעה ספלים של זהב בראשיהם וארבעה סולמות לכל אחד ואחד וארבעה ילדים מפירחי כהונה ובידיהם כדים של מאה ועשרים לוג שהן מטילין לכל ספל וספל ^(א) מבילאי מכנסי כהנים ומהמייניהן מהן היו מפקיעין ובהן היו מדליקין באבוקות

נא.

בתנאי עבדי כהנים היו. משנה היא פרק שני דערבין (דף י.) ומימה דהכל מסקינן דכ"ע עיקר שירה צפה והתס קמני רישא דחליל מכה צשמונה ימי החג ואי אפשר צלא צצת וי"ל דהא מפרש טעם משום דאין צצות צמקדש וצירושלמי פריך ומשני רישא רבי יוסי צר' יהודה היא: **מעריין** מדוכן. ראוהו עומד על הדוכן עם הלויס אין לריך לזדון אחריו לא להשיאו מיוחסת וליתן לו מעשר ראשון דודאי לוי הוא שמפני דבר זה לא הרגילו עבדים לעמוד שם כך פירש צקונטרס משמע שרואה לומר דפליגי צככי דמר סבר אין להעמיד עבדים לדוכן דחיישינן שמא יעלוס ליוחסין ולמעשר ומר סבר לא חיישינן למעשר אכל חיישינן ליוחסין ומר סבר אף ליוחסין לא חיישינן ואין הלשון משמע כן דקאמר והכא צהא קא מיפלגי מר סבר הכי הוה מעשה ומ"ס הכי הוה מעשה (שמעששרי) אין תלוי צהעלאה אלא העלאה תלויה צמעשרי) דמר סבר הכי הוה מעשה שהלויס היו צקאיס צכלי שיר ומר סבר עבדים היו צקאיס יותר מן הכל והעמידוס ומיהו פרק שני דערבין (דף יא. ושם) משמע כפירש הקונטרס דגרס והכא צמעלין מדוכן למעשרות וליוחסין קמיפלגי ומיהו גס לפי מה שפירשמי שם יש לישצו:

למחצצרים ולמשוררים. והכא לא כתיבי כלים וחאזירות לא כלי שיר נינהו שהם למקיעות התמידין והמוספין כך פירש צקוני' ותימין' קרא גופיה כתוב צכלי שיר דקרא הכי כתיב צדצרי הימים (צ' ה') גצי שלמה כאחד למחצצרים ולמשוררים להשמיע קול אחד להלל ולהדות לה' וכהרים קול צחאזירות וצמללמים וצכלי השיר וצהלל לה' כי טוב כי לעולם חסדו וי"ל דדייק מדחלקס צצ' הילוליס דמעיקרא כתיב גצי שירה צפה להשמיע קול אחד להלל ולהדות לה' ולצתר הכי כתיב גצי כלי השיר וצהלל לה' שמע מיניה דעיקר שירה צפה וכלי השיר לצסומי קלא:

מבילאימכנסיכהניסומהמייניהן. תימה דלא חשיב נמי ^(א) כמות שגס היא היתה של שם: **שעריהן** האויס עומדין בכלי שיר. לשמחת צית השואצה אכל דוכן לשיר דקרבן אכל המוצח היה כך פירש צקונט' וצמס' מדות (פ"צ מ"ו) תנן ומייתי לה צצ"ק דיומא (דף טו.) ראצ"י אומר מעלה היתה שם גצוהה אמה ודוכן נמון עליה ואותה מעלה היתה צין עזרת ישראל לעזרת כהנים:

קרא

^(א) כמות שגס היא היתה של שם: **שעריהן** האויס עומדין בכלי שיר. לשמחת צית השואצה אכל דוכן לשיר דקרבן אכל המוצח היה כך פירש צקונט' וצמס' מדות (פ"צ מ"ו) תנן ומייתי לה צצ"ק דיומא (דף טו.) ראצ"י אומר מעלה היתה שם גצוהה אמה ודוכן נמון עליה ואותה מעלה היתה צין עזרת ישראל לעזרת כהנים:

ה' בפה על ידי כלי דויד מלך ישראל לבסומי קלא ואידך נמי הא כתיב ויהי כאחד למחצצרים ולמשוררים הכי קאמר משוררים דומיא דמחצצרים מה מחצצרים בכלי אף משוררים בכלי: **מתנאי'** ^(א) מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו ובמוצאי יום טוב הראשון של חג ידרו לעזרת נשים ומתקנין שם תיקון גדול מנורות של זהב היו שם וארבעה ספלים של זהב בראשיהם וארבעה סולמות לכל אחד ואחד וארבעה ילדים מפירחי כהונה ובידיהם כדים של מאה ועשרים לוג שהן מטילין לכל ספל וספל ^(א) מבילאי מכנסי כהנים ומהמייניהן מהן היו מפקיעין ובהן היו מדליקין באבוקות

עין משפט ונר מצוה

ג א ב מיי פ"ג מהל' כלי המקדש הלכה ג סמג עשין קסט:
ד ג מיי שם ופ"ב מהל' אסורי ציאה הל' ב:
ה ד מיי פ"ח מהלכות לולב הלכה יג:
ו ה מיי פ"ג מהלכות כלי המקדש ה' ו סמג עשין קע:
ז ו מיי פ"ח מהלכות לולב הלכה יב:
ח ז מיי פ"ח מהלכות כלי המקדש הלכה ו:
ט ח מיי פ"ח מהלכות לולב הלכה יד:

רבינו חננאל

תנאי היא. דתנן בערכין פרק שני עבדי כהנים היו דברי ר' מאיר, ור' יוסי אומר משפחת בית הפגרים כו', ר' חנינה בן אנטיגנס אומר לויס. מאי לאו בהא פליגי דמאן דאמר עבדים היו, פי' אלו המכסים באבוב, קסבר עיקר שירה בפה, והלויס הם משוררים. פי' ואילו המכסים באבוב אף על פי שהן עבדים הותרו שהרי אין הסמיכה עליהן, ומאן דאמר לויס היו, קסבר עיקר שירה בכלי לפיכך לויס היו. ותסבאר דברי ר' מאי קאמר [נ"א: קא סברו כו', כמו שהוא מפורש בערכין פרק שני. ור' ירמיה אמר מחלוקת בשיר של בית השואבה, אבל בשיר של קרבן דברי הכל עבודה היא תיובתא דרב יוסף תיובתא, אפילו יום טוב אינו דוחה, שיר של בית השואבה דוחה שבת דברי ר' יוסי בר' יהודה, וחכמים אומרים אפילו יום טוב אינו דוחה, תיובתא דרב יוסף תיובתא. בחליל של בית השואבה, אבל בשיר של קרבן דברי הכל דחי. ואסיקא, תיובתא דרב יוסף בתרתי תיובתא. מאן דאמר עיקר שירה בכלי מאי טעמא, דכתיב ויאמר (י)חזקיהו להעלות העולה (על) [ו]המזבח (ובעת החל העולה החל שיר ה') וגו'. ומאן דאמר עיקר שירה בפה מאי טעמא, (דכתיב ויהיו) [ו]המזבח (ובעת החל שיר ה') בפה, ועל ידי כלי דויד, לבסומי קלא. ואידך אמר לך, אדרבה משוררים [דומיא] למחצצרים, מה מחצצרים בכלי אף משוררים בכלי. מתנאי' מוצאי יום טוב הראשון של חג היו יורדין לעזרת נשים (ישראל) [נשים] ומתקנין שם תיקון גדול.

^(א) תסר כחן וצ"ל ואידך נמי הא כתיב ואמר חזקיהו הכי קאמר וכו'.